

KĀ ŠODIEN IZPRAST LIELDIENAS?

Apustuļa Pāvila vēsts nozīme kristietības attīstībā

Pirmā lekcija

Dornaha, 1920. gada 2. aprīlis
Ciešanu nedēļa, Lielā piektdiena

Kopš seniem laikiem kristietībā Ziemassvētki jeb Jēzus dzimšanas svētki no Lieldienu svētkiem atšķiras ar to, ka Jēzus dzimšanas svētki ir nemainīgi un vienmēr tiek atzīmēti dažas dienas pēc 21. decembra, tātad ziemas saulgriežos, bet Lieldienu laiku nosaka konkrēta zvaigžņu konstelācija, kas vienlaikus zināmā mērā apvieno ārpuszemišķo ar cilvēcisko. Rīt būs pavasara pirmais pilnmēness, un vienlaikus ar šo pavasara pilnmēnesi Saule pēc 21. marta ienāk pavasara zīmē. Tātad, kad Zemes cilvēce svinēs pirmo svētdienu, to dienu, kurai jāatgādina jums jūsu saistība ar Saules spēkiem, tad pēc kristiešu uzskatiem jāsvin Lieldienu svētki. Tātad katru gadu nepieciešams noskaidrot debesu konstelāciju, lai zinātu Lieldienu svētku brīdi.

Šī kārtība tika noteikta laikā, kad vēl pastāvēja tradicionālā gudrība, kas balstījās senās atavistiskās gaišredzības spējās. Šī tradicionālā gudrība tālu pārsniedza visu, ko var dot mūsdienu zinātne. Laikos, kad vēl pastāvēja šīs zināšanas, cilvēks mēģināja paust savu saikni ar ārpuszemišķo. Šādi fakti vienmēr norāda uz vissvarīgāko cilvēces attīstībā.

Nemainīgais punkts gada ritumā, Jēzus dzimšanas svētki, norāda uz šo svētku ciešo saikni ar Zemes elementu, jo tiem jāatgādina par tā cilvēka piedzimšanu, kurā vēlāk iemājoja Kristus būtne. Savukārt par notikumu, kam ir nozīme ne tikai Zemes attīstībā, bet arī visas pasaules kopsakarā, kurā cilvēks ir iesaistīts, jāatgādina Lieldienu svētkiem. Tādēļ šo Lieldienu svētku laiku nedrīkst noteikt pēc ierastām norisēm uz Zemes, tam jābūt kam tādām, ko var noteikt tikai tad, ja cilvēks pievēršas savās domās ārpuszemes pasaulei. Bet šis fakts sniedz vēl dziļāk. Tas saistīts ar to, kā cilvēkam ar Kristus impulsa palīdzību atbrīvojoties no šīs gluži laicīgās attīstības; te slēpjas gudrība, kā viņam tapt brīvam, iepazīstot ārpuszemes pasauli. Zināmā mērā tas ir aicinājums pacelties pie ārpuszemišķā, un, jāsaka, te slēpjas arī zināms pasaulvēsturisks apsolījums cilvēkam, ka, pateicoties Kristus impulsam, viņš varēs atbrīvojties no laicīgām attiecībām.

Ja mēs gribam pilnībā saprast, kas izpaužas Lieldienu datuma noteikšanas faktā šeit raksturotajā veidā, mums jāpievēršas priemskristietības noslēpumiem, tiem noslēpumiem, kas pamazām vien izzuda no cilvēku apziņas viņu materiālistiskās pasaules uztveres dēļ, kas pārņēma cilvēci, sākoties 5. pēcatlantīdas kultūras periodam, un kuru pārvarēt tagad ir pienācis laiks. Lai pareizi ieraudzītu šīs kopsakarības, nepieciešams izsekot, kā Kristus impulsa attīstībā pasaulvēsturiskās tapšanas gaitā iesaistās Pāvila veidols.

Mums arvien no jauna jāpārēģina izjust, kā Pāvila veidols iekļaujas kristietības attīstībā. Mēs zinām, ka Pāvilam bija bagātīga iespēja paša acīm vērot, uztvert ārēji fiziski ar Jēzus personību saistītos notikumus Palestīnā. Nevienam no tiem, kas ietekmēja viņu fiziskajā pasaulē, Pāvils neļāva sevi pārliecināt; viņš piederēja pie kristietības noliedzējiem arī tad, kad šie notikumi Palestīnā bija sasnieguši savu fizisko noslēgumu. Pāvils kļuva par kristiešu apustuli tikai pēc Damaskas notikuma pārdzīvojuma, kurā viņš pieredzēja Kristus impulsa būtību pārjutekliski, kā ārpuszemes fenomenu. Svarīgi, ka Pāvils tieši fiziski jutekliskiem iespaidiem neļāva pārliecināt sevi par Kristus impulsa nozīmi; lai pārliecinātos, viņam bija nepieciešama pārjutekliska pieredze. Un šī pārjutekliskā pieredze radikāli ietekmēja visu viņa turpmāko dzīvi. Tā viņu tik spēcīgi ietekmēja, ka Pāvils kļuva par pilnīgi citu cilvēku. Var pat apgalvot, ka tās ietekmē Pāvils kļuva par iniciēto, par iesvētīto.

Jāatzīst, ka Pāvils bija labi sagatavots šādam pārdzīvojumam. Viņš labi pārzināja jūdu reliģijas noslēpumus, jūdu gudrību un pasaules uzskatu, un šīs zināšanas viņu bija vispusīgi sagatavojušas, lai spētu atbilstoši novērtēt notikumu, ko viņam nācās pārdzīvot pie Damaskas. Viņš bija labi sagatavojies, lai varētu izveidot pareizu priekšstatu par šo notikumu un izteikt šī notikuma ideju. Es gribu teikt, ka rakstos, kas mums pazīstami kā Pāvila vēstules, atrodamā vien atblāzma no tā, ko Pāvils īstenībā pārdzīvoja. Lasot, kā viņš stāsta par Damaskas notikumu, mēs saprotam, ka, pateicoties šim notikumam, viņš ieguva zināšanas par norisēm aiz jutekliskās pasaules plīvura. Lasot viņa sacīto, mums jāatzīst, ka Pāvils spēj spriest par pārjuteklisko pasauli, kas ir pavisam atšķirīga no jutekliskās.

Ja mēs kaut vai gluži ārēji salīdzināsim Pāvila dzīvi ar ārējo Kristus Jēzus dzīvi uz Zemes, mēs varēsim atklāt kaut ko augstākā mērā īpatnēju, kas izgaismojas tikai tad, ja lietpratīgi aplūko cilvēces attīstību no garazinātnes viedokļa. Šai ziņā es bieži vien esmu pievērsis jūsu uzmanību tam, cik ļoti cilvēks ir mainījies savas dvēseliski organiskās attīstības gaitā

kopš indiešu, persiešu, ēģiptiešu-haldeju un grieķu-latīņu laikiem līdz mūsdienām. Ja atskatās uz senajiem cilvēces attīstības laikiem – to mēs esam pārrunājuši ne vienreiz vien –, var redzēt, ka cilvēks spēja organiski attīstīties līdz pat vecumdienām tā, ka viņa dvēseliski garīgā attīstība noritēja vienmērīgi ar fizisko attīstību; abas turpinājās līdz sirmam vecumam noteiktā ziņā paralēli, kā šodien tas novērojams zobu maiņā, dzimumbriedumā un trešā gadu desmita sākumā. Spēju pārdzīvot šādus attīstības pārejas posmus arī vecumdienās cilvēce ar laiku ir zaudējusi. Pavisam senos laikos Indijā cilvēki pieredzēja zināmu paralēlismu starp dvēselisko un fizisko attīstību līdz sestajam gadu desmitam, vēlāk, persiešu-ēģiptiešu periodā, līdz piektajam gadu desmitam un grieķu-latīņu laikā – līdz trīsdesmit pieciem gadiem.

Mēs pārdzīvojam šādu vispārcilvēcisko elementu paralēlismu parastajā apziņā vēl tikai līdz divdesmit septītajam dzīves gadam – esmu bieži par to runājis –, un pat pēdējos no šiem gadiem tas jau ir gandrīz nemanāms. Laikā, kad cilvēces attīstībā ienāca Kristus impulss, cilvēki – arī grieķu-latīņu tautām piederīgie – piedzīvoja šo paralēlismu līdz pat trīsdesmit trešajam dzīves gadam, un Kristus Jēzus dzīvoja savu fizisko dzīvi tik ilgi, kamēr turpinājās šis paralēlisms starp fizisko un garīgi dvēselisko organizāciju. Tad viņš savā Zemes dzīvē izgāja cauri nāves vārtiem.

Ko šī iziešana cauri nāves vārtiem nozīmē no garazinātnes redzespunkta, var uzzināt tikai tas, kurš spēj ieskatīties pārjutekliskajās pasaulēs, jo tas nav notikums, ko varētu izprast pēc norisēm jutekliskajā pasaulē.

Pāvils kā fizisks cilvēks bija apmēram paša Kristus Jēzus vecumā. Viņš bija nodzīvojis antikristīgā noskaņojumā tieši tik ilgi, cik Kristus Jēzus darbojās uz Zemes, un savas dzīves otrajā pusē pārdzīvoja to, kas kļuva par viņa pārjuteklisko pieredzi. Otrajā dzīves pusē viņš pārjutekliski pārdzīvoja to, ko cilvēks tajā laikā vairs nevarēja pārdzīvot tiešā veidā, kā juteklisku pieredzi, jo nepastāvēja paralēlisms starp dvēseliski garīgo un fizisko attīstību tālāk par 35 gadiem. Golgātas notikums nostājās Pāvila priekšā, un, pateicoties tiešai apskaidrībai, viņš saprata to, kas kādreiz cilvēkiem piemita kā atavistiski pārdzīvota pirmgudrība un ko Jaunākajos laikos var sasniegt tikai caur jauno garazinātņi. Tam bija jānotiek, lai viņš varētu kļūt par pareizās izpratnes rosinātāju tajā, kas cilvēcei ir ticis dots, pateicoties Kristus impulsam.

Apmēram tik ilgi, cik Kristus Jēzus nodzīvoja uz Zemes, Pāvils vēl nodzīvoja pēc Damaskas pārdzīvojuma - apmēram līdz 67 vai 68 gadiem -, sludinot kristietības mācību Zemes cilvēcei. Pastāv visai īpatnējs paralēlisms starp Kristus Jēzus dzīvi un Pāvila dzīvi. Tikai Kristus Jēzus dzīve bija piepildīta ar iekšēju Kristus esamību, un Pāvils, pateicoties savai iniciācijai, turpmāk tik spēcīgi pārdzīvoja šī notikuma atskaņas, ka bija spējīgs pirmais ienest cilvēcē atbilstošus priekšstatus par kristietību, proti, apmēram tik ilgā laika posmā, cik bija ilgusi Kristus Jēzus dzīve uz Zemes. Ir ļoti svarīgi pareizi aplūkot kopsakarību starp to, ko cilvēces attīstībai uz Zemes devusi Kristus Jēzus dzīve, un to, ko Pāvils mācīja par Kristus būtņi. Tikai šī kopsakarība jāpārdzīvo tā, lai tā patiešām atklātos kā pārjutekliskas ietekmes rezultāts, kā to piedzīvoja Pāvils. Ja mūsdienu teoloģija jau ir aizgājusi tik tālu, ka izskaidro Damaskas pārdzīvojumu kā sava veida halucināciju, ilūziju, tas pierāda tikai to, ka arī mūsdienu teoloģija ir padevusies materiālismam, ka tā vairs nepazīst pārjutekliskās pasaules būtību un nozīmi pareizā kristietības izpratnē.

Īstenībā būtu jāatzīst, pavisam nopietni un godīgi jāatzīst, ka ir grūti iejusties pavisam citādos priekšstatos – citādos salīdzinājumā ar mūsdienu priekšstatiem –, ko mēs sastopam evaņģēlijos un Pāvila vēstulēs, bet cilvēki ir pieradināti vairs nerēķināties ar šādiem priekšstatiem. Būtībā cilvēks, kas ir pilnībā pārņemts ar mūsdienās ierastajiem priekšstatiem, ir ļoti tālu no tā, lai, lasot Pāvila vēstules, pareizi saprastu viņa domas. Pat daudzi mūsdienu teologi cenšas izskaidrot Damaskas notikumu cik vien iespējams materiālistiski. Jā gan, daudzi teologi, pasniedzot sevi kā īstus kristiešus, cenšas noliegt pat Kristus augšāmcelsšanās faktu! Tas pierāda tikai to, ka šīs personības attiecībā uz kristietības būtību, uz Kristus Jēzus parādību Zemes attīstībā nevēlas lietot nevienu pārjuteklisku atziņu. Tas ir fakts, ka Pāvils neapšaubāmi atrodas kristīgās tradīcijas virsotnē, tāpat, kā cilvēka tēls, kas ir nonācis pie kristietības izpratnes, pateicoties pārjutekliskam pārdzīvojumam, ir tiešs izaicinājums cilvēkiem meklēt pārjutekliskās zināšanas. Tas ir nenoliedzami, ka kristietību nav iespējams saprast, ja nemeklē zināšanas, kas smeltas no pārjutekliskiem avotiem. Pāvils jāuztver kā iesvētītais pārjutekliskās pasaules kopsakarībās. Šādā gaismā nepieciešams raudzīties uz to, ko viņš centās cilvēkiem iemācīt.

Mēģināsim noformulēt mūsdienu valodā to, kas Pāvilam kā iesvētītajam šķiet īpaši svarīgs. Pāvilam bija īpaši svarīgi norādīt uz pavisam jaunu cilvēka nostāju pret pasaules attīstību, kas ir sākusies, pateicoties Kristus Jēzus impulsam. Viņam bija svarīgi pateikt, ka pasaules attīstības posms, kam pieder visi pagāniskie pārdzīvojumi, ir noslēdzies. Ir laiks jauniem cilvēka dvēseles pārdzīvojumiem, tie tikai jāierauga. Līdz ar to Pāvils norāda uz to milzu apvērsumu cilvēces attīstībā, kurš, ja vēlas saprast patieso vēsturi, būtu jānorāda arvien no jauna. Atskatoties uz pirmskristīgo attīstību, uz laikiem, kas to īpaši raksturo, jo tiem vēl piemita izcilākās pirmskristietības īpašības, var teikt, ka toreiz cilvēku pasaules uztvere bija citāda. Protams, apvērsums notika ne jau vienā mirklī, tomēr Golgātas mistērija ir notikums, kas apliecina, ka līdz ar to viena cilvēces attīstības fāze nošķiras no citas fāzes. Golgātas notikums iekrita tā attīstības posma beigās, kad cilvēki, raugoties jutekliskajā pasaulē, uztvēra arī garīgo. Lai cik maz tas mūsdienu cilvēku interesētu, lai arī cik

nesaprotami tas viņam šķistu, tas ir fakts, ka pirmskristīgajos laikos cilvēki vienlaicīgi ar juteklisko redzēja arī garīgo pasauli. Viņi neredzēja vienkārši kokus vai vienkārši augus; reizē ar kokiem un augiem viņi redzēja arī to garīgo pusi. Bet, tuvojoties Golgātas notikumam, kultūra, kurai šī uztvere piemita, bija norietējusi. Cilvēces attīstībā bija jāienāk jaunam elementam. Kamēr cilvēks apkārtējās fiziski jutekliskās lietās saskata garīgo, viņa apziņā nevar rasties brīvības impulss. Brīvības impulss rodas, ja cilvēks, raugoties ārējā pasaulē, jūtas dievišķi garīgo spēku pamests. Brīvības impulss neizbēgami ir saistīts ar nepieciešamību, mobilizējot visdziļākos dvēseles spēkus, sasniegt garīgo redzējumu.

Pāvils gribēja atklāt cilvēcei, ka laikā, kad cilvēki bija tikai Ādama dzimta, tiem nebija vajadzības aktīvi pārdzīvot savu iekšējo pasauli, lai redzētu dievišķi garīgo, jo garīgi dvēselisko elementu tie sastapa dēmoniskās būtnēs, proti, visā, kas dzīvoja gaisā un uz Zemes. Cilvēcei pakāpeniski bija jāpārtrauc šī kopdzīve ar dievišķi garīgo pasauli reizē ar jutekliskiem iespaidiem. Bija jānāk laikam, kad, iekšēji stiprinoties, cilvēks pats paceltos pie dievišķi garīgā. Cilvēcei bija jāiemācās saprast vārdus „Mana valstība nav no šīs pasaules”. Tai nebija jāturas pie dievišķā gara, kas grib rasties no jutekliskās šķietamības, bet jāatrod savs ceļš dievišķi garīgajā valstībā. Tā bija iekšēji jāizcīna, jāsasniedz iekšējās attīstības ceļā.

Mūsdienās cilvēki izprot Pāvila ļoti triviāli, jo vienmēr cenšas pārtulkot viņa teikto savā materiālistiskajā valodā. Viņi uztver Pāvila teikto tik triviāli, ka to, kam ir kas paties sakāms par Pāvila runu saturu, sauc par fantastu. Pāvils izjuta kā dziļu pasaules krīzi to faktu, ka senais jutekliski garīgais redzējums zināmā mērā izgaisa un jaunajā gaismas valstībā jāuzaust iekšējas iniciatīvas spēkiem izcīnītam garīgās pasaules redzējumam, kas neparādās vienlaicīgi ar jutekliskā redzējumu. Pēc sava iniciācijas pārdzīvojuma Pāvils zināja, ka Kristus Jēzus kopš Augšāmcelšanās ir saistīts ar cilvēces attīstību uz Zemes. Bet viņš zināja arī: lai gan Kristus Jēzus dzīvo uz Zemes, viņu var atrast, tikai mobilizējot iekšēju redzes spēku, nevis vienkārši raugoties uz jutekliskām lietām. Kas grib to sasniegt tikai caur juteklisku redzējumu, tas piedzīvos vilšanos, jo tas būs noturējies par Kristu kādu dēmonu.

To Pāvils mācīja tiem savas draudzes locekļiem, kas bija spējīgi to uztvert, proti, ka Kristum nedrīkst tuvoties ar veco dēmonu redzējumu, jo tad pavisam droši kāda cita, nepareiza būtne tiktu noturēta par Kristu. Tādēļ Pāvils centās atturēt cilvēkus no gaisa un Zemes dēmonu uzlūkošanas, kas bija ierasts senākos laikos, jo tie tika saredzēti ar vecām, atavistiskām, vairs neattaisnojamām spējām. Toties Pāvils nenogurstoši mudināja cilvēkus attīstīt iekšējo spēku, kuru atraisot, varēja atskārst, ka Zemes attīstībā ienācis pavisam jauns impulss, kāda pavisam jauna būtne. Viņš saka: Kristus atkal nāks pie jums, ja atradīsiet iespēju atbrīvoties no jutekliski fiziskā Zemes redzējuma. Kristus atkal nāks pie jums, jo viņš ir klāt, bet viņu var redzēt tikai ar jauno redzi. Viņš ir klāt, pateicoties Golgātas notikumam, jums viņš tikai jāatrod.

Tas ir tas, ko Pāvils vēstīja savos rakstos valodā, kas garīgi toreiz skanēja pavisam citādi un ko šodien cilvēki pārtulko tā, kā viņiem tik; toreiz tas skanēja pavisam citādi, nekā tas skan šodien. Tas ir tas, ko Pāvils arvien gribēja modināt cilvēkos kā pārliecību. Viņš gribēja modināt pārliecību: ja grib saprast Kristu, nepieciešams atšķirīgs skatījums no jutekliskajai pasaulei ierastā.

Šobrīd cilvēce ir nonākusi tik tālu, ka, lai arī vēl runā par pretrunu starp ārējo zinātni un ticību, tomēr mūsdienu teoloģija pieļauj, ka ārējā, jutekliski orientētā zinātne drīkst būt sarežģīta, lietišķa un, lai to saprastu, nepieciešams mācīties arvien vairāk, savukārt attiecībā uz ticību tā to nepieļauj. Arvien no jauna tiek uzsvērts, ka ticībai jāapelē pie visbērnīšīgākās cilvēka daļas, un ticīgam cilvēkam pilnīgi nekas neesot jāiemācās.

Līdz ar to šī uzskata piekritēji vispār noliedz Damaskas notikuma patiesumu. Viņi atzīst to tikai kā sava veida halucināciju. Taču, ja Damaskas notikums bija tikai halucinācija, kā uzskata daudzi mūsdienu teologi, tad viņiem arī vajadzētu saņemt drosmi un atzīt no šī apgalvojuma izrietošo secinājumu, proti, ka iespējami ātri jāizbeidz ņemties ar pašu kristietību, jo tad tas nozīmē, ka ar kristietību cilvēce ir atzinusi vislielāko nejēdzību.

Tas būtu neizbēgami, ja cilvēki šīs teoloģiskās mācības joprojām uztvertu nopietni un pietiekami drosmīgi, bet diemžēl viņi neuztver tās ne nopietni, ne drosmīgi. Viņi padodas gluži ārējas jutekliskas zinātnes spiedienam, noliedz iekšēji reālo Damaskas notikuma impulsu un tomēr cieši turas pie kristietības. Tieši tā izpaužas mūsu laika iekšējais, dvēseliski garīgais ļaunums, te izpaužas mūsu laika dziļi iekšējs nepatiesums. Ir jāatzīst: vai nu Damaskas notikums bija realitāte, kas tāds, kam ir saistība ar realitāti – tad kristietībai ir jēga, vai arī Damaskas notikums bija tāds, kādu to apraksta mūsdienu teologi, kuri grib balstīties mūsdienu zinātnē – tad kristietībai nav nekādas jēgas. Ir svarīgi nolikt šīs lietas savas dvēseles priekšā; tas ir īpaši svarīgi tieši mūsdienu smago pārbaudījumu laikā, jo cilvēki ir kļuvuši iekšēji nepatiesi pret sevi vissvētākajās lietās, viņi ir kļuvuši tik nepatiesi, ka to, ko viņi sauc par kristietību, vairs nedrīkstētu saukt šajā vārdā; tā nu cilvēce ir izveidojusies pārsvarā neapzināta, toties jo postošāka nosliece uz nepatiesumu.

Šī nosliece uz nepatiesumu pastāv un ir intimi saistīta ar notikumiem, kuriem nākotnē jānovēd Eiropas kultūra pie pilnīgas degradācijas, ja Eiropas kultūras radītāji savlaicīgi neapdomāsies un nepievērsīsies garīgi izzīņai.

Lai pievērstos garīgi izzīņai šajā smago pārbaudījumu laikā, nepietiek ar kavēšanos pie sīkumiem; ir nepieciešams iedziļināties faktos un domāt par lielu apvērsumu nepieciešamību tieši šobrīd. Arvien no jauna jāuzsver jautājums, kas tad šodien lielai daļai cilvēces ir Lieldienu svētki? Lieldienu svētkiem tuvojoties, aprindās, kur cilvēki vēl grib svinēt tos kopā, var novērot, ka tie turas pie veciem domāšanas ieradumiem; tie runā diezgan veciem vārdiem, vairāk vai mazāk automātiski turpina lietot tās pašas formulas, pie kurām pieraduši ilgā laika posmā. Vai mēs šodien esam tiesīgi izrunāt šīs vecās formulas, ja reiz visur, pat savā starpā, novērojama nevēlēšanās piedalīties lielajā nepieciešamajā pasaules pārveidošanā. Vai mēs esam tiesīgi atsaukties uz Pāvila vārdiem „Ne es, bet Kristus mani”, ja mums netiek skatīties uz to, kas Jaunākajos laikos ir iedzinis cilvēci lielā nelaimē? Vai tieši Lieldienu svētkos nav jāizjūt vēlme noskaidrot, kas ar cilvēci noticis, un pievērsties tam, kas vienīgais var izvest to no katastrofas, proti, pārjutekliskai izzīņai? Lieldienu svētku nozīme ir meklējama pārjutekliskā izzīņā, jo šādu svētku nozīmi, proti, Kristus Jēzus augšāmcelšanos, nekad nevarēs saprast tikai jutekliskās izzīņas ceļā. Vai šodien nav jāizskan doma, ka mūsdienu kultūras melīgums ir cēlies no tā, ka mēs paši vairs neuztveram nopietni svētkus, kurus it kā atzīstam par svarīgiem?

Mēs svinam Lieldienas, Augšāmcelšanās svētkus, lai arī, būdami materiālistiski noskaņoti, sen vairs nevēlamies nopietni saprast visu augšāmcelšanās fenomena dziļumu. Mēs naidojamies ar patiesību un meklējam visus iespējamus izvairīšanās ceļus, lai patiesības vietā saņemtu pasaulīgu izklaidi. Jā gan, to var saukt par izklaidi, un tā arī jāsauc, ja reiz cilvēki svin Augšāmcelšanās svētkus un vienlaicīgi tic zinātnei, kas pašsaprotamā kārtā nekādi nevar pieņemt augšāmcelšanās faktu. Materiālisms un Lieldienu svinēšana ir divas nesaderīgas lietas, kuras nevar pastāvēt blakus. Arī materiālistiskā teoloģija nesader ar Lieldienu svētkiem, ja reiz ievērojams Viduseiropas teologs spēj uzrakstīt grāmatu par „Kristietības būtību”, un tā tiek slavēta kā izcila, kaut arī tās autors acīm redzami ir centies nivelēt Kristus Jēzus augšāmcelšanās reālo nozīmi. Tas gan ir raksturīgs mūsu laikam, bet vienlaicīgi tas ir kas tāds, kas mūsdienu cilvēkiem būtu jāizjūt dziļāk. Mēs netiksīm ārā no šī nožēlojamā stāvokļa, ja neiemācīsimies pareizi izjust un novērtēt naidīgumu, kas izveidojies mūsdienu cilvēcē pret patiesību, ja lietas, kurām dzīvī ir tik liela nozīme, patiešām netiks saprastas.

Ir nepieciešams tieksmei pēc saprotamas, cilvēka spriestspējai atbilstošas zinātniskās izzīņas, kas parādījusies 5. pēcatlantīdas laikmetā, izplatīties arī uz pārjutekliskās pasaules izzīņu, jo Golgātas notikums pieder pārjutekliskās pasaules notikumiem. To var saprast tikai ar pārjutekliskiem priekšstatiem, un tiem pieder arī notikums pie Damaskas, kā to pārdzīvoja Pāvils. No šādu notikumu izpratnes atkarīgs, vai cilvēks varēs sajūst kaut daļu no Kristus impulsa, vai arī viņš neko nevarēs iesākt ar to. Mūsdienu cilvēkam būtu jāpārbauda sevi, jautājot: kāda ir mana attieksme pret laiku, ko cilvēki nosaukuši par „Lieldienu svētkiem”, kāda ir mana attieksme pret pārjutekliskām atzīņām? Nosakot Lieldienu svētku laiku, cilvēkam tiek atgādināts, ka no materiālās pasaules jāieskatās garīgajā. Mūsdienu cilvēks no garīguma saglabājis vien matemātiku, mehāniku un Jaunākajos laikos atklāto spektrālo analīzi. Tie ir pamati, uz kuriem stāvēt, viņš grib iegūt zināšanas par garīgām lietām. Viņam vairs nav nekādu izjūtu saistībā ar garīgo pasauli un no šīs garīgās pasaules atnākušo Kristu, kurš iemājojis Jēzus personā.

Uztveriet, lūdzu, šeit izteiktās domas nopietni. Es bieži esmu pievērsis jūsu uzmanību tam, kā smalkas, garīgas dabas cilvēki, piemēram, Hermans Grimms, dēvē modernās zinātnes sasniegumus, proti, mūsdienās variēto, bet tomēr vēl valdošo, Kanta-Laplasa teoriju par mūsu Saules sistēmas rašanos no pirmatnējās miglas, kas apgalvo, ka šīs miglas pārvērtību un sabiezēšanas rezultātā esot radušies augi, dzīvnieki un arī cilvēki! Un tālāk: kad uz Zemes viss būs miris, Visumā neskanēs vairs nekas no tā, ko cilvēki lolojuši kā savus ideālus, kā kultūras sasniegumus, Zeme kā izdedžu pika iekritīs Saulē, un vēlāk arī Saule izplēnēs Visumā, ne vien apglabājot, bet arī iznīcinot visu cilvēces paveikto. Tas ir uzskats par pasaules kārtību, kas arī nevar būt citāds laikā, kad cilvēki grib saprast garīgo tikai ar matemātikas un mehānikas līdzekļiem. Pasaulē, kurā cilvēki aprēķina un pēta Saules īpašības ar spektroskopu, nav atrodama vieta, no kuras bija jāierodas Kristum, lai savienotos ar Zemes dzīvi! Noteikta daļa mūsdienu cilvēku, netiekot galā ar savām domām, labāk pat necenšas tam pievērsties, bet vienkārši turpina runāt vārdus, ko izlasījuši evaņģēlijos un Pāvila vēstulēs, tarkšķot tālāk, ko iemācījušies, un nedomājot, vai tas atbilst atšķirīgā ceļā iegūtiem uzskatiem par Zemes un cilvēces attīstību. Tieši te arī pastāv dziļš mūsu laika nepatiesums, jo cilvēki izvairās domāt par tādām līdzās pastāvošām lietām, kuras nepieciešams domāt vienkopus. Cilvēki grib ietīties miglā, lai nebūtu jādomā par kopsakarībām. Miglā cilvēki tinas, svinot svētkus, runājot par Lieldienām, par Augšāmcelšanos, bet īstenībā esot visai tālu no patiesās Augšāmcelšanās fenomena izpratnes, kas šodien iespējams tikai ar garīgi pārjutekliskās izzīņas palīdzību.

Mūsdienu cilvēks vēl spēj kaut ko izjust saistībā ar Lieldienām vienīgi tad, kad domā, ka arī mūsu laikā notiek pasaules katastrofa – es nedomāju katastrofu, kas notikusi pēdējos kara gados, bet pasaules katastrofu, kas pastāv tajā, ka cilvēki ir zaudējuši jebkādu priekšstatu par materiālās un garīgās pasaules kopsakarību. Ir absolūti nepieciešams, lai mūsdienu

cilvēki apzinātos, ka pārjutekliskai izziņai nepieciešams augšāmcelties no materiālistiskā pasaules uzskata kapa. Līdz ar to no šī kapa augšāmcelsies arī Kristus Jēzus. Principā šodien nav cita simbola, kas atbilstu Lieldienu svētkiem, kā vien šis: viss cilvēka dvēseles liktenis ir pienaglots pie materiālistiskā pasaules uzskata krusta. Un pašam cilvēkam, pašai cilvēcei jāpanāk, lai no materiālisma kapa augšāmceltos pārjutekliskā izziņa.

Pati šī tieksme pēc pārjutekliskās izziņas ir kaut kas lieldienisks; tā cilvēkam atkal piešķir tiesības svinēt Lieldienu svētkus. Kad jūs raugāties pilnmēnesī un nojaušat, ka tas savās izpausmēs ir saistīts ar cilvēku, tāpat kā Saules īpašības ir saistītas ar Mēness īpašībām, kas atstaro Sauli, tad padomājiet arī par to, ka mūsdienu cilvēcei jāmeklē iespēja izziņāt pašai sevi, jātiecas pēc pašizziņas, lai iepazītu cilvēku kā īstu pārjutekliskās pasaules atspīdumu. Ja cilvēks iepazīs sevi kā pārjutekliskās pasaules atspīdumu, ja viņš iepazīs sevi kā pārjuteklisko spēku veidotu būtņi, tad viņš atradīs ceļu pie pārjuteklisko fenomenu uztveres. Būtībā materiālistiskajā pasaules uzskatā izpaužas cilvēku augstprātība, lai arī tā izpaužas visai īpatnēji; šajā gadījumā cilvēks savā augstprātībā negrib būt dievišķi garīgās pasaules atspīdums, bet tikai augstāks dzīvnieks. Viņš grib būt vispilnīgākais; jautājums tikai, ar ko salīdzinot viņš grib būt vispilnīgākais! Salīdzinājumā ar dzīvniekiem! Šī augstprātība noved pie tā, ka cilvēks neatzīst neko citu, izņemot sevi pašu. Ja dabaszinātniskā pasaules uzskata piekritēji būtu vismaz godīgi, tad viņu uzdevums būtu arvien no jauna cilvēkam skaidrot: tu esi visaugstākais starp tām būtņēm, par kurām tu vari izveidot sev priekšstatu. Taču t.s. „zinātniskā” pasaules uzskata konsekvences ir tādas, ka cilvēkam būtu jānobāl, ja viņš atklātu, uz kādiem morāliem pamatiem šis zinātnes balstās, lai arī šie pamati lielākoties paliek neapzināti. Mūsu laikā Kristus Jēzus faktiski ir vēlreiz piesists krustā un novests līdz nāvei – šoreiz gan tieši izziņas jomā. Un, kamēr cilvēki neatzīs, ka pašreiz izplatītais izziņas veids, kas nevar atrauties no fiziskās pasaules, ir patiesās izziņas kaps, no kura tai jāspēj augšāmcelties, viņi nespēs pacelties līdz tādām jūtām un sajūtām, kas atbildīs Lieldienām.

Tādēļ mums šodien vispirmām kārtām jāsaprot: lai arī pastāv dokumenti, pēc kuriem mēs varam zināt, ka ir tādi Lieldienu svētki, kuriem jānotiek pirmajā svētdienā pēc pavasara pilnmēness, taču, ja mēs esam mūsdienu materiālistiskās kultūras cilvēki, tad neesam tiesīgi svinēt šādus Lieldienu svētkus. Kā lai mēs atgūstam šīs tiesības? Cilvēkam jāsavieno doma par kapā gulošo Kristu Jēzu, kurš Lieldienu laikā pārvar akmens smagumu, kas ir uzvelts viņa kapam, ar citu, proti, ka nodarbojoties ar ārējo mehānistisko izziņu cilvēka dvēselei jāizjūt tās spiedienu kā kapakmeni un jātiecas to pārvarēt, lai varētu izteikt patieso ticības apliecinājumu, proti, apgalvojuma „Ne es, bet pilnīgi attīstītais dzīvnieks mani” vietā atgūt tiesības teikt: „Ne es, bet Kristus mani”.

Anglijā kāds dabaszinātnieks reiz teica, ka viņam patīkamāk iztēloties cilvēku pakāpeniski attīstījušos no pērtiķa līdz savam pašreizējam līmenim, nekā nonākušu lejā no „dievišķām augstienēm”, kā apgalvoja viņa pretinieks, kuru neapmierināja tikai dabaszinātniski priekšstati. Jā gan, tieši šādi gadījumi parāda, cik ļoti nepieciešams atrast ceļu no apliecinājuma „Ne es, bet pilnīgi attīstītais dzīvnieks mani” pie šī: „Ne es, bet Kristus mani”. Būtu jācenšas saprast šos Pāvila vārdus. Tikai tad Lieldienu vēsts atkal varēs pacelties no mūsu dvēseles dzīlēm un ienākt apziņā.